

Analys av Äkta hussvamp

Rötsvamp är ett samlingsnamn på ett 30-tal olika svampar som angriper och bryter ned trä. Den farligaste av dessa är Äkta hussvamp. Om den får fäste i ett hus så får det ofta stora konsekvenser. Äkta hussvamp växer mycket snabbt och försämrar kraftigt hållfastheten i byggnadsvirket. Sanering av Äkta hussvamp och andra rötsvampar bör utföras av en specialist eftersom det krävs speciella metoder för att sanera svampen. ALS Scandinavia erbjuder analyspaket för att undersöka förekomst av Äkta hussvamp. Nedan finns information om rötskador samt vilka analyspaket vi kan erbjuda.

Om rötskador

Rötsvamparnas sporer sprids med luften. När de kommer i kontakt med trä som är tillräckligt fuktigt och har lämplig temperatur gror sporer och celltrådar utvecklas. Rötsvampar försämrar hållfastheten i husets träkonstruktion då de har förmågan att bryta ned cellulosa, hemicellulosa och i vissa fall lignin (vedämne). Rötan de orsakar gör att virket blir sprött och går lätt att smula sönder. Ett angrepp som med blotta ögat ser obetydligt ut kan betyda att hållfastheten är kraftigt försvagad.

Vid röta i hus handlar det oftast om vitröta, brunröta eller mögelröta (soft rot). Vit- och brunröta kännetecknas av att virket färgas vitt eller brunt beroende på vilken röta det handlar om. Vid mögelröta bildas hålrum i vedfibrernas cellväggar.

Äkta hussvamp

Äkta hussvamp (*Serpula lacrymans*) skiljer sig från andra vanliga rötsvampar genom att den kan transportera fukt till oskadat virke. Detta gör att svampen angripa friskt virke och påverka en hel byggnad med omfattande skada. Svampen kan även växa i murverk, då den är beroende av kalk. Den är ofta till en början svår att upptäcka eftersom den gärna gömmer sig bakom t.ex. paneler och lister samt under golv. Sanering av Äkta hussvamp bör utföras av en specialist eftersom det krävs speciell sanering för att svampen inte ska återkomma.

Äkta hussvampens utseende

Svampens mycel består av tunna celltrådar (hyfer) och ser ut som ett grovt spindelnät eller i vissa fall som en grå hinna på det angripna materialet.

Vid gynnsamma förhållanden bildar svampen en fruktkropp. Fruktkroppen hos Äkta hussvamp ser ut som tunna oregelbundna kakor som är gulbrun till rödbruna med en bred vit kant. Ibland kan den utsöndra vätska, vilket också har gett arten sitt namn (*lacrymans* = "gråtande"). När fruktkroppen är mogen producerar den stora mängder sporer, som är lätt att känna igen som ett kanelbrunt pulver.

ALS Scandinavias hussvampsanalyser

I våra analyser kan vi inte göra någon åldersbestämning av skadan då det inte finns tillräckligt med vetenskapliga underlag för en säker bedömning. Med tanke på hur fort Äkta hussvamp växer är det viktigt att utföra provtagning så snart man misstänker att huset drabbats av svampangrepp.

Det är viktigt att tänka på att de prov som har tagits ut och analyserats bara är från en liten del av byggnaden och frågan är alltid hur representativt provet är. Proverna ingår som en del i den byggnadstekniska undersökningen och det är alltid utredaren på plats som har ansvaret för de rekommendationer som följer analysresultatet, detta gäller även då husägaren själv gör utredningen.

Vid beställning av någon av våra hussvampsanalyser skickar vi provtagningsutrustning samt provtagningsinstruktioner anpassade för aktuell analys.

SWESIAQ är en ideell svensk förening för alla med intresse för en hälsosam inomhusmiljö. Via deras hemsida, www.swesiaq.se, kan man ladda ner SWESIAQ-modellen som innehåller råd för hur en bra inomhusmiljöutredning bör bedrivas.

Äkta hussvampsanalys på materialprov (analyspaket A-3c)

Provet kan bestå av t.ex. rötat trä, svampfruktkropp eller sporer. Om du hittar fruktkropp eller sporer (kanelliknande damm) underlättar det identifieringen.

Analys

Bestämning av Äkta hussvamp utförs med direktmikroskopering. Vi letar speciellt efter tecken på Äkta hussvamp. Sporer mäts noga och färg och form på dessa kontrolleras. Eventuella skeletthyfer färgas in och testas. Vi noterar om det är en fruktkropp eller om det är enstaka sporer som uppträder samt om träet är rötat.

Resultat

Resultaten visar om det förekommer Äkta hussvamp (*Serpula lacrymans*)¹ på proverna. Vi rapporterar om det finns sporer från andra rötsvampar. Vi kan vanligtvis identifiera vitröta eller brunröta. Mögelröta (soft rot) är vanligen mycket svår att upptäcka eftersom träet samtidigt även angrips av vit- eller brunrötesvampar. Ibland kan vi även artbestämma rötsvampar.

Äkta hussvamp med DNA-teknik (analyspaket A-3d)

Detta analyspaket riktar sig till dig som har svampangripet virke och vill säkerställa om det är Äkta hussvamp eller inte. DNA-analysen är den säkraste analysen för att se om det är Äkta hussvamp. Provingen är oförstörande eftersom den angripna ytan topsas och ingen provbit behöver skickas in. Detta lämpar sig särskilt om du ser exempelvis sporer som liknar kaneldamm.

Analys och resultat

En DNA-analys utförs med realtids qPCR. Resultatet visar om provet innehåller DNA från Äkta hussvamp (*Serpula lacrymans*)¹ eller inte.

¹ Äkta hussvamps vilda släkting Timmergröppa (vv) kan i sällsynta fall förekomma i byggnader. Den ingår i analysen eftersom arterna är näst intill identiska.

Mögel i byggnadsmaterial och inomhusmiljö

Om du misstänker att mögel förekommer på byggnadsmaterial eller i inomhusmiljön erbjuder vi analyser för detta. Läs mer om mögel i vårt informationsblad "Analys av mögel i byggnadsmaterial och inomhusmiljö".

Kontakta gärna vår kundtjänst i Danderyd för mer information om våra analyser!

ALS Scandinavia AB
Rinkebyvägen 19c
182 36 Danderyd

phone: 08-527 752 00
e-post: info.ta@alsglobal.com

www.alsglobal.se

version 26-02-2020